

Womhaj Bóh!

Cziklo 10.

5. mierz.

Lětnik 9.

1899.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihiczišcežerńi w Budyščinje a šu tam dostacź sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 up.

Njedzela Dculi.

Lut. 22, 61. 62.

„Tón Knjes so wobroczi a pohlada na Pětra. A Pětr so dopomni teho Knjesa słowa, jako wón k njemu běšce prajil: Prjedy dyžli kapon sajpěwa, budžes ch mje tsi krócź saprěcz. A Pětr plakašce žaložnje duzy won.“

To je tón samy khrobly Pětr, kiž bě hišceže mało czaša prjedy hotowy był, i tym Knjesom do jastwa a do šmjercze cžahnyč. Kak słaby je wón nětk! Kajke je wón napominaze šnamjo, so wscho sahorjenje sa teho Knjesa, wscho khrobke wusnacze jeho mjena w měrnym cžaku cžłowšku wutrobu psched saprěwanjom njewobarnuje, hdyž jej samšny strach hrošy. Tsi krócź je wón saprěč — duž kapon sajpěwa. Hacz jow je tón Knjes šwojemu wuczomnikaj po jeho puczu khodžicź dal. Nětk, hdyž je so jeho wěšceženje dopjelniło, hdyž móže Pětr njenapominany so šhubicź, dha so Jesus wobrocziwšchi pohlada na Pětra. Ženož pohladanje! Ale šhto w nim leži! Najmóžnišce předomanje njebny wuczomnika tak jara trječiko, kaž tole jene pohladnjenje šbóžnikoweju woczom. To bě napominanje: Hdžeha šu nětk twoje pschedewšacza, o Schimano? Hdžeha je twoja škalojta wěra a twoja lubošć hacž do šmjercze? To bě šrudne štorženje: Šsym to wo tebe sašlužil, kiž šym cze tak šwěru šwarnował, twoju duschu se wschej pschedželniwošćju šwojeho žiweho słowa wošchewil, so njehašch wjazy wo mje rodžicź? To bě próšwa: Wrócź

šo, wrócź šo, kiž šy šo šabludžil! Ty mje wjazy nješnajes ch, ale ja cze hišceže šnaju a cze hišceže pytam a šym hišceže twój mišchtr, byrnjež ty njehał mój wuczomnik wjazy byč. Dubowani! Šnano je nětotryžkuliz mjes nami, kiž je móž cžłowškeho wócžka hižo na šebi šhonil, kotremuž šnano poroka pošny pohlad cžłowjeka, wot njeho njewinowacze ššchidwženeho do dusche pali, kotremuž pošledni pohlad nanoweho wócžka napominazy psched duschu steji, kiž je šo psched prašchazny pohladom džěcžazeje njewinowacze hižo sa cžětwjenil. Wjazy hacž wscho to je tole šbóžnikowe pohladanje sa panjeneho wuczomnika bylo.

Njeje šbóžnik hižo tak na tebe pohladał? O, hdyž šy šrijedź šwojeho šemškeho žiwjenja šapomniwšchi na wěcžnosć a huadne kubla tola ras pošnał, so je wscho šemške luty dym a kurjala, šhtož njemóže twoju duschu našyczicź, a špokojicź, nješy tehdy widžal, so šbóžnikowe wócžko na tebe hladašce, so cze pytašce a šwarnowašce? Albo hdyž je šrijedź twojeho hrěščenja a pschešlapjenja na tebe žadanje pschischlo po tym cžaku, hdžez hišceže we wěrije do šbóžnika špokojny a šbožomny běšce, nješy tehdy pošnał, so šbóžnikowe wócžko cze trjechi a štareho Pětra w tebi pytašce? Ale hdyž šo w hubjenošći a pod šchizom tuteho khudeho žiwjenja twojej duschi štyškafce po trošceže wěrneho a wěcžneho šboža, hdyž šy pschi šanicženym šemškim šbožu a pschi šmjertnych ložach šwětnu kniczomnosć a šachodnosć šacžul, nješy tehdy widžal, kaž šbóžnikowe wócžko, trošchtarjome wócžko, na tebi wotpoczowašce, so by tebe wěšteho cžinilo: ja šym šwěrnny a woštanu pschi tebi,

Kaplanez knjes setrě hěbi pót. Wón běšche derje pntnyl, kať
běšche ho hnadny knjes pošmčjtotal pschi hłowach wo pastyrskim
smyšlenju. Kaž synt i njebeš klinczešche jemu, hdyž hnadny knjes
prosto wotmolwi: Consentio, poručezje wscho, šchoť je třebne,
jeli so mjenujzy knjes kandidat — — chze!“

Kaplanez knjes doběža k radnizy. Wosyčt a na nim hwižna
kchinczka stejše psched njej.

Kať derje, so njeje tutón špěchny cžlowjek hiščeze wotjěl.

Kandidat šaštycha próstwu. Sa šchtyriadwazpězi hodžin
dyrbješche byč wušwjećeny, jemu dyrbješche ho wschě duchowne
šastaranje měšta sa čzaš móra poručezje. Wšcho to powjetšchi jeho
kedžblimowšč. Škónczije šaplaka.

„Ach“, šawola kaplanez knjes, „wy plafacze, wy ho bojicze!“

„Ja, a ho bojecz? Mje šchituje Boža wschekomóžna ruka.
Moje hylly šu hylly džakownošč. Mój knjes je moje próstwy
wušlyšchal, wón njeje mje bješ šastojnstwa wostajil, wón nje-
wostaji tych, kotřiz w měščze šamolutšzy wostanu bješ paštyrja!
Wóh budž sa to šhwaleny!“ —

Š wulkimi kroczelemi šhwatašche kaplan po hašach, do kotrychž
hižo wječorne šměrki padachu. Šukotafche jemu wutroba, dofelž
mėješche kóždeho cžlowjeka sa šhoreho na mór, kotremuž mašch
i pučza hič? Abó pukotafche jemu wutroba, dofelž běšche
wčzerawšche ščenje jeho a tamneho zušbnika njelubošnje pschi-
runačo?

Na druge ranje běšche ho džěl wožady šhromadžil, dofelž
mėješche ho nowy duchowny wušwjećezje. Wšcho šta ho po móž-
noščzi i krotka. W nozy běchu něhdže šhčezčo na mór šhorili.
Ššched zyrkwju stejachu tši wošy. Š jenyh chzyšche hnadny knjes
po wušwjećenju wotjecz, drugi jėdžěšche sa nim i knjesom šararjom,
a i třeczim jėdžěšche na napšchecziwuu štronu kaplanez knjes
i knjesom zyrkwinskim pschedštejczerjom, kotryž mėješche šwjate
woltarne šudobja a zyrkwinu poškadnizu w želešnym kašchczu psched
šobu stejó, kaž ho šdasche, w nadžiji, so je tať wukhowany psched
mórom. Młody wušwjećeny duchowny šacžahny wješóty jako
namoženja do prošdneho wobydlenja kaplanez knjesa. Šrěnje
knihy, kotrež wón hěbi i knihownje wsá, běšche Lutherowe wošche-
wjaze pišmo: „Šacž móže a dyrbi cžlowjek psched mórom čžefacz“.
Tónle wot Boha wušwoleny cžlowjek, kotryž běšche we Wormišu
psched kejžorom a knještjom štejal, běšche tróžzy na šwojim
mėštne psched hrošnym cžornym mórom wučerpiť jako rjet, jako
wšchitzy čžefachu! (Škónczenje pschichodnje.)

Šastup do poštneho čžaza!

Šso hotujmy dha horje štipicz
Na wopornišchczó Wolgatha,
Tam chzemy Šesuzža šaš' widžicz
Kať woprowacz ho sa naš da.

To najlubšche budž nam na šwěczzi
Tón čžichi, šwjaty poštny čžaz,
Š njem' hotujmy ho Bože džeczzi,
Tón wopomnicž šej i nowa šaš'.

Mječ šly šwět naš sa blašnow džerži,
Šdyž našch pučž šašo k šchizzej dže.
Tón pschezo nam najbliže leži,
Mječ šly šwět w šwojich lóšchtach dže.

Šso chzemy pošczicz, modlicž, špěwacz
Š šlyšchecz, kať wón sa naš mje,
Š jeho mjeno pošbchowacz
Tať dolho hacž šny na šwěczze.

Š hdyž my junu i teho šwěta
Ššches Šhryšta rany čžehnjemy,
Šam wotewri ho Boža hěta,
Šam i Šesuzžom nuts póněžemy.

E. Š.

Džeczzi w pohaništwje.

Šene ranje pschińdže k mišionarej we pošodnišchzej Šfrizy je-
dyn tam rodženy a prašchješche ho jeho, hacž je žanu młodu kóčku
šhubil. „Mě“, džěšche mišionar, „šchoť pať tebie k temu nawabi?“
„Šam je ho šejdalo“, džěšche šafikanar, „jako bychmy w lěžu
mjalczenje šlyšcheli.“ Wóšy pschińdže drugi, a tež šašo třeczzi
i tym šamym prašchenjom. Dofelž ho to mišionarej džiwno

šdasche, poda ho wón se šwojej mandželškej do wopišaneho lěža,
a pytašche to měšto wušlėdžicz, hdyž rěšchzenje šem pschińdže,
ale podarmo; po krotkim pošluchanju bě jemu jako by hłóž je
šemje pschijšchol. Š k temu bě tež tať. Wón namafa měštno, hdyž
bėšche šłabe rěšchzenje šlyšchecz, kotrež ho mjalczenju młodeje
kóčki runašche. Dofelž pať žaneho kopaczá šobu njemėješche, wot-
mjeta pěš i rukomaj přecz, a pschińdže na kamjeń, pod kotrymž
žana kóčka, ale šhude male džeczatko ležěšche. Š šchoť bě je tam
šarjebať? — Šeho šamšna macž, kotraž džeczó šnjecz njemóžěšche,
bė tešamo taškej šrudnej šmjerczi wotšudžila. Šemu žyłu nóz bě
to džeczó špody kamjenja ležalo a bě psches Bože džiwne wjedzenje
a šdžerzenje hacž do ranja pschi žiwjenju wostalo. Wóh bě jeho
wołanje šlyšchal, wón bě tošame šafikanarjam šlyšchecz dať, wón
bė šwojeho wotročzka k jeho šdžerzenju a k ščiwjenju šem poškal.
Mišionar wsá to džeczó a pošłži je do rukow šwojeje mandželškej,
kotraž je wotczahny. Še wot žalošneje šmjercze wumóžene džeczó
roščezšche a bu i njeho lubošna, mudra hólczka, kotraž ho šwojimaj
dobročelomaj džakowna wopofašajche. Mišionar Moššot je ju
pošdžičho w Londonje šobu měť.

Šichelake i bliska a i daloka.

— Šruhowanje na šeminaru w Budyščinje sa kandidatow
wučerštwja je škóncžene. Mješ nimi, kotřiz šu je derje wobštali,
štaj tež dwaj Ššerbaj, kotraž jutry do šastojnstwa šastupitaj.
Duž dha ho tola šašo dwě šerbškej měštne wobšhadžitej. Młalo
wšchal je, w džiwanju na wjele wušpóšdnjenych měštnow a wulku
nušu, kotruž mamy na šerbškich wučerjach, je to kaž wodowa
šapka na žehliwy kamjeń. Našch Budyški šeminar, kotryž je tola
w šwojim čžazu k temu šaloženy, so ma wošebje našche šerbške
šchule i wučerjemi šastaracz, tule šwoju pschibšluschnošč na žane
wašchne njedopjelnuje a hdyž wjazzy šerbškich wučerjom njedo-
štanjemy, budže nusa lėto a wjetšcha. Ššchetož na pošlěpščenje
w nastupanju našchich šerbškich wučerjom ani nadžija njeje.
Pschi lėtušchim pschijimazym pruhowanju jich tež jenož mała licžba
do šeminara šastupi. Šč ho je ho tež wjele šerbškich wučerjom
do měštnow pošdalo, dofelž maja tam lěpšche došhodny, ale tale licžba
je tola mała w džiwanju na pošchitkowne wobštejnoščze, dofelž
ho licžba wuwučženych wučerjom ani i daloka lėtnej pošřeb-
noščzi njeruna.

— Šwješelaze je šlyšchecz, so štej ho tať derje konservative
towaštwjo kaž tež wubjerť šwajšta ratarjom sa to roššudžilej, so
ma ho sa nowowólbju našcheho šerbškeho šejmškeho šapóšlanza sa
škamjeńško-šakeczaniški wotřej knjesa Šoklu-Šhroščiczaniškeho wu-
šstupowacz. Nadžijomnje tež pschiwušwarjo woběju towaštwow
šwoju pschibšluschnošč pschi wólbje šamej dopjelnja, so našch na-
šhonity šapóšlanž, kotryž je šwój wotřej po šwojim bohatym na-
šhonjenju najlěpje šastupowal, šašo do noweho šejma šastupi.

— Šulke šwješelenje je wukhowanje kóžze „Bulgaria“, kotraž
i Šamburga do Šmeriki jėšdži, po žylym kraju šbudžilo. Wšchu-
džom mėjachu hižo sa to, so je kóžž šhubjena. Šle šapitan kaž
tež wšchitzy šastojnizy na kóžži šu ho woprawdže wulzy šmužiczzi
wopofašali w čžěžkim bėdženju i njemėrnym morjom a šu tu kóžž
a wšchitkich, kiž běchu na njej, wukhowali. Šhěžor je šmužiteho
šapitana i wulkej čžezczu wušnamjenil, jemu wyšóti rjad špoščiwšchi
a tež w šhěžorštwowym šejmje je ho šjawnje na šmužite šadžerzenja
mužštwja mjenowaneje kóžze špominalo. Šole pošedženje je dobre
dopofašmo sa hódnošč najšchich němškich kóžžnikow.

— Še wulkich měštach šašhadžuje pschi tym něčezšchim njewob-
štajnym wjedrje influenza a wošebje i Draždžan pišaja, so je jich
jara wjele ludži na nju šhorilo. W Draždžanach je ho Bohu žel pošdla
njeje drugi wobčezžny hólcz šašydliť — egyptowšta woczowa šhorošcz.
Wjele šchulškich džeczzi, wošebje hólzy na nju čžerpja. Šdyž wšchal
ta šhorošcz i wjetšcha štrach sa widzenje njepšchijněšche, tola najwje-
tšchi štrach w tym leži, so je šhorošcz jara nathkaza a so ho šhětje
roššchěri. Šola woczowa šhorošcz je hižo wospjet w Draždžanach
wuššupowala; w šańdženym lėtštotetku běšche wona hiščeze w Šuropje
njěšnata a je hallo w lėče 1801 psches šranzowškich wojakow
i Šgyptowškej ho wročžazych do našcheye Šuropy ho pschenješka.

— Na šhěžorštwowym šejmje, kotryž ma nimale kóždy džej
šjawnje pošedženje, je ho i nowa šbėhnjenje šakonja pscheczwo
Šesuitam, w šwojim čžazu wudateho, wobšamklo. Nětko wot teho
wotwišuje, hacž šwajškowa rada temule wobšamknenju pschiwušuje.
Šewal pschi štarým wostanje. Šajškerje tež wona to čžini, pschetož
pschibškowanje temule šbėhnjenju by i wěštoščzu wulke pošhoršcho-

wanje w evangelskich stronach sbudžilo a ja mēr mjes evangelskimi a katolskimi poddanami by jenož s wužitkom bylo, hdy by wostalo, kajtež je bylo. Dale je bo wobšamklo, wólbnu pschelupza Förstera w 2. sakskim woktrješu, ke kotremuž tež wjele herbskich wšow fluscha, hač na dalsche njepšhipósnaež a najprjedy bo ja wěrnosći podatych protešow naprašowacž dacz. Sozialdemokratojo ku wě bo wšchě móžne kleski wupytali, so bychy bo teho woktrješa mozowali, w kotrymž su s malej mjeńschinu podleželi. Nadžija pak pschezo hiščeže je, so wólba placziwosć wobkhowa. Hdyž bo wěrnosć protestow dopokasacž njehodži. To by wěšče derje bylo, so njeby njemēr wólbneje agitazije sažo do nascheje wokolnosće a tež do naschich herbskich wošadow bo pschinješt.

Póstny postrow.

Głóš: Ta duscha skryta wušwjecz mje.

Budž postrowjenu Jesužo,
Mój kralo a mój sbóžniko,
Kíž moje hrěchi nješesche
A ja mnje bolosć čerpijesche.

Sa postrowju cze želniwje,
So hym ja husto srudžil cze,
Esy pak mi šwěrnny sawostal,
Mje pschezo horzo lubował.

Sa postrowju cze s wutrobu,
A cžinju wěrnny pokutu.
Mi pokhila bo do procha
Ta duscha polna rudženja.

Wšmi jako postrow teho dla
Nětk moju maru rostacža.
Eso k twojim noham poklaknu,
Se se šylsami pschitruju.

Budž postrowjenu w lubosći,
D jehnjo Bože, w styškojci.
Kak derje je mi pod kšičžom
Hdyž šjednany hym s Jesužom.

Nětk stroschtowany strowju cze,
Mój luby Jesu, wutrobnje.
Mój wujednarjo, pscheczelo,
Wšach dokonja ty sa mnje wšcho.

Mój postrow, moje špěwanje
W tym cžašu klineži kšudobnje.
Tam horkach w wěcznej krašnosći
Tebi špěwam kšerlusch rjeńšchi.

Hdyž Jesu, hym pschi tebi ja,
Budže mój ert polny kšwalenja,
Ja tebi k cžesći sawyštam,
Bo nowym waschnju šaspěwam.

E. S.

S dženika prusseje kraloweje Luisy.

We wobšedženstwie Kumberlandškeho wójwody je bo dženik, (to su knižki, do kotrychž bo kóždy džen to, šchtož je bo nashonilo, šapische) namakal, w kotrymž je pobožna pruska kralowa Luisa šebi wšchelake kóždy džen napisała, šchtož je jej blisko šchlo a jejnu wutrobu hnuło. Přenje kopjeno tutych knižkow s napišmom: „Njebjeske dopominanja“ nam wopon s mjenom „Luisa“ pokasuje, wyšče kotrehož je šlěborna kóna a wokolopižmo: „prawo, wěra, lubosć,“ kotrež hežlo kralowa tak jara lubowasche. Bo někotrych prošdných kopjenach jena strona se šłowami ščěhuje: „Káž je tón knjes čžyl, tak bo stalo je: kaž budže tón knjes čžycž, tak bo dale stawa;“ a na to druhe kopjeno s hrónčžtom: „Ale šchtož je kuty we šwojej wutrobje, šebi šwět twori.“ Potom šapšanja s lětow 1803, 1807, 1809 šlěduja, s kotrychž njech je šlědowaze šdžělene: Čžlowjek je živy wot dopomnjenjow; šchtož ma bo jenož na dobre dopomnicž, nihdy žyle njepšhipósnaež byčž njemóže. — Ššwoje šbožo dyrbišch lojicž, s lenjej ruku je nihdy njebjerjesch. — Troscht pobožneho čžlowjeka je, so Bóh jeho njemóže nihdy žyle wopušćicž; hdyž tež pomoz hnydom njepšhipósnaež, wěšče tola pschidže. — Šchtož je prajil, so njeje ničžo žalostnišche, hačž

hdyž dyrbišch dobre mēnjenje, kotrež wo čžlowjeku mēšesche, nasjad wšacz, tón je prawje prajil. Tola ja bóle, hačž hewaf hdy wěrju, so je jedny dobry pocžinč a so móže wón šamón naš hižo na šwěče wobšbožicž. — Ja dženka šłowo cžitach, kotrež bo mi špodobasche, dokelž je wěrne: čžerpjenje a hnbjenstwo štej Bože žohnowanje, hdyž štej pschětratej. Tež ja šrijedža w mojim hubjenstwie praju: tak wjele bliže šym ja pschi Božy; tak wjele wěšćišche su bo moje šaczowanja a pschěšwědženja wo njepšhipósnaež čžlowšesje dušche ščžinile. Niz bjes šylšow, runje kaž kicž, čžlowjek šraki. — Ach pschi wšchitkim pschewóčženju a šaschnjatanju jenož wotomil pschemyšlenje: a wšchitko w šwěče ma šažo šwoje wot Boha pschipokasane město, kotrež Bože radjenje postaji. Woto posbēhnjesch, šdychnjenja k njeju póšlane, a modlitwa wo nowu šylnosć, tak wěšče dže, pschetož Bóh tych njewopušćicž, kotšiz jeho lubuja a bo k njemu dowěrja. — Ach hdy by čžlowjek tola městacžko mēł, hdyž by tyšchenej dušchi žyle derje bylo; hdyž by někotre žedjenje dopjelujene a tak někotra šylša šetřjena byla. Tak šym ja husto šdychowala. Ale tuteho městacžka ja nihdže njenamam. Tola moje šdychnjenja bo ščónčžnje jako šwjate myšle k Bohu posbēhujaja a ja budu psches šwoju wěru pošylnjenja.

Tute šłowa pokaza, kajke dowěrjenje k Bohu w najčžěšchich lětach bramborškeho kralestwa mēšesche a kajka pobožna, ponizna a wěrjaza bēšche wutroba maczerje nascheho přenjeho nēmšeho kšžora, wutroba kraloweje Luisy!

H.

Nauheimste žórlo.

W lěče 1846 bēšche w Nauheimje w Šessenskej wulke hibanje mjes ludom. Tam ja strowotnym žórlom ryjachu. S wulkej próžu a s naloženjom wjele pjenes bēchu tak daloko pschischli, so bē móžny želešny njebož do semje nuts pschčženy. Žyle wěšče bo nadžijachu, k žórtu pschidž, jako bo na jene dobo želešny njebož roslama. Nětk ludžo na tym šadwělowachu, so žórtlo namafachu a wšchitko ležo wostajachu, šrudni dla šhubjeneje próžy. Někotre mēšazy pošdžichjo bo pak njejabzy pod semju ropot šbēže. Strowotne žórtlo pak se semje wuprašny, tamny móžny njebož wucžišny a wjele, wjele metrow wyšoko šylasche. Ššylna wodowa čžura bo potom s mērom dale a dale dele dawasche a wot teho cžaša su tyšazy čžlowjekow s njeje strowosć a pošylnjenje cžčela čžerpale.

Temule žórtlu bo wjele wutrobow w kšchěščžijanstwie runaja. Njech je tež w bēhu lēt hrěch s twjerdej kamjeńtnej pjeršchčžu pošypany. Njech wšchitke próžowanja, tajku dušchu wožiwicž, bo podarmo byčž šdadža, wšchitke napominanja njepomhaju, wšchě modlitwy podarmo bo šdadža, njech wšchitko bo šlama kaž tam pola teho žórtla šylny njebož, husto cžičče njejabzy cžaš pschemēnjenja pschidže. Bóh tón Knjes w dušchi wožiw. Žiwjenje s Boha bo móžnje pschelama. Duscha je se wšchěch přjedawšchich šwjastow wumóžena. Přenje dny móžnje žolmjazeho šnutsčowneho hibanja nimo du. Žohnowanje pak wostanje kaž pola tamneho žórtla. Nětk wo dušchi šbóžnikowe šłowo placzi: „Šchtož wěri do mnje s teho žiwota reki živeje wody pobēhnu.

Něšchto k rošpominanju.

Hdyšch je wjele šwobody, je wjele mylenja a tola wěšty je wuški pucž.

* * *
Šapocžit tak, kaž čžesch pošracžowacž.

* * *
Róždeho džělo je něčžeje džělo.

* * *
Kusk pošdže je pschepošdže.

Dalšche dobrowólne dary ja wbohe armeniske šyroty:

Psches knjesa šararja ššadu darjesche:

Ščěrka psches S. w R.	7 hr. 10 np.
= = M. w B.	50 = — =
= = D. w W.	30 = — =
Šararjej do ruki	10 = 90 =
A. s Žyžez	4 = — =

Šromadže: 104 hr. — np.

Bóh žohnuj dary a daricželow!

W mjenje wobohich šyrotow praji wutrobnny džaf

Gólcž, redaktor.